

Spis treści

WSTĘP	7
1. DZIECIĘCA ENIGMISTYKA, JEJ ISTOTA I FUNKCJE EDUKACYJNE	17
1.1. Wprowadzenie do zagadnień enigmistyki	19
1.2. Funkcje dziecięcej enigmistyki	21
1.3. Zagadki jako problemy, ich klasyfikacja	23
1.4. Proces kształtowania się dziecięcych kompetencji enigmistycznych	28
1.5. Problematyka rozrywek umysłowych w edukacji elementarnej w świetle literatury	35
2. ZARYS TEORETYCZNYCH PODSTAW DZIECIĘCEJ ENIGMISTYKI	57
2.1. Zagadka, jej istota i natura	59
2.1.1. Rozważania nad warstwą znaczeniową nazwy <i>zagadka</i>	59
2.1.2. Ludyczny charakter zagadek	64
2.1.3. Językowa natura zagadek	70
2.1.3.1. Istota języka i kompetencji językowej	70
2.1.3.2. Zagadka jako komunikat językowy	73
2.1.3.3. Materia językowa – głównym tworzywem zagadek	79
2.2. Zagadki jako problemy dydaktyczne	86
2.2.1. Struktura zagadek, proces ich rozwiązywania	86
2.2.2. Faza generowania i weryfikacji pomysłów zagadki	89
2.2.3. Zjawisko inkubacji i olśnienia	94
2.3. Proces twórczy w dziecięcej enigmatyce	96
2.3.1. Wprowadzenie	96

2.3.2. Specyfika dziecięcej twórczości	101
2.3.3. Generowanie pomysłu zagadki jako akt twórczy	107
2.3.4. Enigmistyczny trening kreatywności	112
2.3.5. Inhibitory kreatywności w kontaktach z rozrywkami umysłowymi	127
2.4. Dynamizujący wpływ obcowania z zagadkami na rozwój sfery emocjonalno-motywacyjnej i działaniowej dzieci	136
2.4.1. Doznania emocjonalne w procesie edukacji	136
2.4.2. Kontakty z zagadkami – źródłem pozytywnych stanów uczuciowych	139
2.5. Intensyfikacja zajęć wyrównawczych i korekcyjno-kompensacyjnych	146
2.6. Zagadki w samokształceniu i przygotowaniu uczniów do autokreacji oraz twórczego stylu życia	155
3. KONCEPCJA STYMULOWANIA TWÓRCZYCH ZDOLNOŚCI JĘZYKOWYCH DZIECI POPRZEZ WPROWADZENIE ELEMENTÓW ENIGMISTYKI	165
3.1. Nauczyciel-trener jako kreator procesu kształtowaniu kompetencji enigmistycznych dzieci	176
4. OPINIE NAUCZYCIELI KLAS POCZĄTKOWYCH NA TEMAT EDUKACYJNYCH WARTOŚCI ROZRYWEK UMYSŁOWYCH	183
4.1. Wprowadzenie	185
4.2. Dydaktyczno-wychowawcze walory zagadek	187
4.3. Rozrywki umysłowe w doskonaleniu kompetencji językowej uczniów	192
4.4. Obcowanie z zagadkami a kształtowanie się sfery emocjonalno-motywacyjnej i działaniowej uczniów	195
5. DZIECI JAKO ODBIORCY ORAZ TWÓRCY ZAGADEK	201
5.1. Popularność rozrywek umysłowych wśród młodszych uczniów	203
5.2. Opinie dzieci o edukacyjnych i emocjonalnych walorach zagadek	208

6. ROZRYWKI UMYSŁOWE W PRAKTYCE EDUKACYJNEJ	233
6.1. Ogólne wskazania metodyczno-organizacyjne	235
6.2. Rozrywki umysłowe w zintegrowanej edukacji wczesnoszkolnej	239
6.2.1. Praktyczne odniesienia dotyczące zagadek w poszczególnych obszarach edukacji	240
A. Edukacja polonistyczna	
B. Edukacja obcojęzyczna	
C. Edukacja matematyczna	
D. Edukacja społeczna i przyrodnicza	
ZAKOŃCZENIE. PRÓBA SYNTEZY	248
ANEKS	257
Wzory ankiet	259
Zagadki zawierające usterki i błędy, dostrzeżone w gazetkach, zeszytach ćwiczeń dla klas I-III oraz w różnych wydawnictwach dla dzieci, dostępnych w wolnej sprzedaży	263
BIBLIOGRAFIA	275
Literatura podstawowa	277
Wykaz ważniejszych publikacji autorki dotyczących zabawy oraz kreatywności w powiązaniu z dziecięcą enigmistyką niecytowanych w niniejszej monografii	287
Recenzje	289
Literatura szaradziarska (w wyborze)	289
Wydawnictwa i magazyny z rozrywkami umysłowymi dla dzieci (w wyborze)	290
STRESZCZENIE	292
ABSTRACT	293